

Pe un an . 28 Cor.
Pe un an . 14 Cor.
Pe o lună . 2-40 Cor.
Anul de Duminică
Pe un an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.
Anul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un 40 franci.

TRIBUNA

și COMISIVATI
Deși Persoană No.
INSERȚIUNILE
în primul în administra-
ției.
Măsuțe publice și Loc de
scrie știri fiecare și 20 25
Manuscrisuri nu se în-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Anul XIV.

NUMĂR POPORAL

Nr. 43

Rolul presei noastre.

Imprăjările au voit, ca în timpul din urmă să ne ocupăm mai adese ori de presa noastră. Cetitorii să nu se mire de atâta insistență. La un popor, în niște condițiuni de trai ca ale noastre, fără o viață politică pururea în funcțiune, fără un for politic superior propriu și direct responsabil, rolul ziarelor este sub toate raporturile mult mai însemnat, decât, de pildă, la un popor cu o situație independentă. Căta vreme într'un alt stat, cu stări normale și ordonate, binele poporului este asigurat prin legi și legislație și supravegheat prin factorii săi executivi, ziarele de acolo își pot vedea în liniște de misiunea lor culturală și politică, fără o specială răspundere pentru situațiile ce se creiază. La noi în Ungaria însă, unde naționalitățile sunt așa zicând scoase din cadrul statului și al oficialității, ziarele trebuie să țină locul la toate. Din această cauză ele ne rămân adese ori singurul nostru parlament și unica noastră autoritate de control; ziarele sunt școala și religia noastră la un loc și constituie unicul nostru izvor de întărire și de orientare.

Stăruința noastră asupra rostului presei își are prin urmare îndreptățirea sa. Căci ce poate fi mai natural decât o sinceră gelozie pentru această cetate, în care ne refugiam de apururi, când alte mijloace mai pozitive de luptă nu ne rămân? Care poate fi porunca mai sfântă pentru cei mai aleși

ai noștri, decât tendința de a fortifica instituția ziaristică prin mințile cele mai luminoase, prin voimțele cele mai tari și prin simțurile mai călduroase?

Recunoaștem că dezvoltarea în această privință s'a petrecut încet și cu multă anevoie. Cercările cărturarilor în cursul deceniilor s'au împiedecat de greutatea vremii. Călătoria primitivă, neîndemânarea limbii scise, criza de talente mai egre, mai adânc privitoare, ne-au zăbovit îndelung. Starea economică înapoată și lipsa de carte la țară au zădărnicit atâtea eforturi și planuri de generații idealiste. Așa că o adevărată ziaristică la noi, care să fie întru toate la nivelul ziaristicii apusene, abia la 1884 a putut să se întemezeze. Ojaia cu aparitia »Tribunei« celei vechi spiritul presei noastre a început să se înnoiască. Cupinsul a câștigat în intensitate. Forma ei a ajuns mai literară, fraza mai sobră, mai concisă, mai ușoară de înțeles. Iar cea dintâi consecință a acestui progres a fost crearea unui mai mare cerc de cititori, pătrunderea presei în păturile cele mai largi dela țară și, neapărat, creșterea enormă a influenței ei asupra societății românești. Adăugați la toate acestea și adevărul celalalt și anume, că mâinile nedibace ale procurorilor maghiari, tendințele de sugrumare a libertății cuvântului, anii cei grei de osândă la temniță pentru tăria ideilor, au fost și ele stimulente puternice și-au

confirmat indirect rolul cel însemnat al presei române din Ungaria.

Sosim acum la presa de astăzi. Icoana ce ne o prezintă este foarte variată, ca însăși situația politică în care ne găsim. Categoriile lor sânt foarte inegale, ca înșiși oamenii, cari le conduc. Ea se împarte în o serie de grupuri și de cercuri de interese, cu direcții, mijloace și tendințe deosebite.

Despre grupul cel mai decadent nu avem multe cuvinte de pierdut, căci se compune din ceata vânzătorilor de neam și, din fericire, nu izbutește se obține succese. Ziarele trădătorilor mai au nenorocirea de a fi de-o rară mortalitate. »Ungaria« a murit și »Severinul« ș a dat duhul burdist în mâinile creatorului său. Și toate încercările aceste veninoase de a întreține prin corupție ziare românești, scrise pe bani ungurești, vor avea în mod firesc acelaș sfârșit. Noi înregistrăm acest fenomen numai ca un simptom pentru importanța ce o atribuie guvernele mituitoare agitațiunii antiromânești, prin organe, scrise în limba română.

În a doua categorie intră un soi de presă incoloră și hibridă, fără o urmă de energie și de inițiativă, — niște mașini zilnice sau săptămânale, cari ajung de obicei să serviască scopuri locale, sau parțiale. Aici aparțin mai ales organele bisericesti, ale căror influență bună iese tot mai mult din ve-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Cum îți vei așterne, așa vei dormi.

A fost odată într'un sat un om gospodar și el și femeia lui, buni la inimă cu toată lumea, cu credință în Dumnezeu și grozav de harnici. Din doi boi, o căscioară și câteva hectare de pământ pe cari le aveau la începutul căsniciei lor, au ajuns în câțiva ani între cei mai cu stare oameni din sat, ba de cum dădea primăvara de se ivea firul de iarbă și până iar nu se mai zăria urmă de verdeață pe câmp, omul alături cu femeia din zori și până în noapte numai de cele hectare de pământ se țineau, numai de trebi împrejurul casei li vedeau și nu lăsau un pic de vreme să-l piardă stând degeaba. Cumpătați la pungă fără să fie sgârșiți, mițuiau din avutul lor și pe săraci; de aceea și Dumnezeu le venea întru ajutor!

Să-l fi văzut vre-odată pe nea Ion că se întrece la chef? ferit-a sfântul! om de veselie era... să tot petreci cu el, dar niciodată nu l-ai fi văzut că se întrece la pahare. Lelea Stana, femeia lui, suveică de harnică, n'o vedeai niciodată cu ochi răi pentru casa ori avutul altuia, ori să cârtească ea împotriva cuiva, ori să-l vorbească de rău! Și se vede că la așa oameni și Dumnezeu se uită mai cu drag căci le dădea bună înțelegere în casă, belșug și trai bun, ba le dăruia și o fată care, se vede, împărția bunurile părinților. De ce creștea, o vedeai cu aceleași apucături bune, vorba cea: »Ziua bună se cu-

noaște de dimineață«, »Așchia nu sare departe de trunchiul«.

Părinții se uitau la ea ca la ochii din cap, că de... gândiau ei, alt copil nu mai avem, asta ne va fi mângâier a și bucuria bătrânețelor.

Cu toate că aceasta le era singurul odor, mai scump chiar decât lumina ochilor și ar fi fost în stare să se strădănuască ori cât pentru ea numai și numai s'o vadă la vremea ei fericită, totuș se șileau cât puteau s'o crească în frica lui Dumnezeu, să fie ascultătoare și supusă vorbelor bătrânești.

O dorea inima pe biata lele Stana când își vedea pe Floarea ei plângând de câte ceva ori când se jeluia că a ocărit-o vre-o fată. Lelea Stana nu vrea să ocărască pe nimeni în fața fetei ca să n'o învețe vorbe proaste și până să-i găsească dreptate, de multeori o întâmpina cu vorbele: »Nu mai plânge fata maicii, ia vezi că-i fi spus și tu ceva, degeaba așa nu se leagă nimeni de om«.

Ori când venea dela școală, — că o dăduse și la școală, nu voia să fie fata lor ma neînvațată decât a altora, — Floarea de se plângea vre-odată că a fost pedepsită, Doamne ferește nu i ar fi găsit lelea Stana dreptate. În fața ei, li spunea: »Silește-te, fata mea, altădată să înveți și s'ascuți pe d-nul învățător, ca să nu te mai pedepsească D-nul învățător iubește copiii cumiști și silitori și pedepsește cu dreptate.«

Și creștea Floarea lui nea Ion, creștea văzând cu ochii...

Și fiindcă părinții acasă tot de bine o povățuiau, dela școală tot de bine auzia, par'că nu

mai era fată în sat mai cuminte, mai așezată, mai înțeleaptă și frumoasă decât ea!...

Se făcuse fată de horă, își era mai mare dragul s'o vezi pe Floarea îmbrăcată numai cu haine de casă țesute de mâna ei. Li dădea mâna lui Ion să-și îmbrace fata și cu mătase, că pe cine mai avea să toarne banii? da, și el ca și lelea Stana zicea: »Așa am apucat dela părinții noștri că ia în casă unde hainele-s țesute și lucrate de mâna femeii, acolo stă belșugul și banul nu-și mai face loc în punga altuia pentru lucruri de nimic«.

Și-apoi și fata era deprinsă cu gustul părinților, li era mai drag să vadă pe ea o rochie de lână țarsă vopsită și țesută de mâna ei, decât o pânzătură de târg putredă.

Dar nu vă spusei că Floarea avea o prietenă, vecină cu ea, din părinți mai săraci, cari nu voiau să lase pe fata lor lana mai pe jos de altele ca îmbrăcăminte.

Moș Neculai și lelea Petra, părinții lenei, vedeau cât de bine și cuminte își creștea nea Ion fata, dar nu-și dădeau ei atâta osteneală cu copiii, ei li lăsa mai mult de capul lor, de aceea și ieșise neascultători. Dacă lana vedea o rochie frumoasă la o fată și bătea din picior să-i ia, lelea Petra par'că știa de frică! »Să-l luăm fetei rochie, Neculai, că de... are și ca inimă, vede la altul!«...Și așa i împinea pofta fetei și a celorlalți copii, fără să se gândească că sânt săraci, că și dau mâncarea dela gură și c'ar trebui să fie mai cumpătați, să nu se întrecă cu cei cu dare de mână? Nu voia lelea Petra să se gândească că-i mai bine: »Să ac și curat decât bogat și incurcat«, adică incurcați în datorii cum

chile ei cadre și se acomodează tot mai mult după voința unor preoți superiori cu orizonturi inferioare. Ziarele aceste, în genere rău scrise, plutesc totdeauna în ape tulburi, au atitudini îndoielnice și pornesc să fie periculoase prin tendința de a influența libertatea de acțiune a preoților și învățătorilor.

În a treia specie, mai recentă, intră ziarurile de speculă. Printre aceste se numără neapărat și »Lupta«, în celebra ei fază de astăzi. La baza ei nu este nici neamul, nici partidul, nici bărbați cu credință cătră vre-o idee, ci un biet negustor, care, gol la suflet și la pungă, a știut să-și facă un prilej nimerit de întreprindere proprie. Ceeace se scrie acolo nu este prin urmare decât expresia valorii morale și intelectuale a unui personaj comun, fără să angajeze pe altcineva. Gazeta personală, cu felul ei ordinar de a fi, este un trafic pe cât de rușinos pentru făptuitori, pe atât de umilitor pentru reputația presei în genere.

Dar nu fițiucele guvernamentale, scrise pe românește, nici organele bisericești seducătoare a preoțimei și cu atât mai puțin publicațiile de speculă ale unor ființe parasitare, cari astăzi, ca lăcustele, dau năvală la publicul nostru cititor, sânt chemate să aibă un rol conducător în viața noastră de astăzi, cu atâtea grele probleme de rezolvat! Rolul acesta se rezervă altora.

Înalta această chemare o au, fără îndoială, foile noastre puține, cari reprezintă înainte de toate principiul de *intransigență*. Sânt ziarurile acele, cari recunosc de stăpân al lor națiunea însăși și au un singur ideal, din cele mai altruiste, de a cristaliza în coloanele lor chintesența de drept și dorință din viața poporului nostru. Avantajul acesta, de a sta în fruntea propoveduitorilor, îl au, în mod firesc, acele organe, în jurul cărora se adună, ca mânate de necesitatea valorilor, tot ce cultura noastră din urmă a produs mai select, mai neatârnat și mai conștient, ca elemente de luptă.

Iată trecem acum către o nouă fază a vieții noastre politice. În fața noastră un guvern, pe cât de șiret, pe atât de brutal în zăpăcelile lui și capabil de a ne surprinde prin cele mai neașteptate lovituri. La locul de veghe, în parlament, abia o frântură de Români, pe cari puhoiul îi doboară la cea dintâi pornire. Și prin presa dela răspântii și cea dela »gremii« e perfidie și neîncredere.

E rândul nostru deci, a zărelor intrasigente, să ne facem datoria deplină, cu zălnică chibzuială; să îndemnăm, să mustărăm, să încurajăm pe cei timizi și să pedepsim pe cei lași, ca viața să se deștepte și voința să nu se moleșască. Când mișcările sânt atât de greoaie, când spiritul de rezervă se înstăpânește peste tot și când unii se clatină și alții șovăiesc, numai o presă intrasigentă mai poate aduna la un loc acele elemente capabile de a galvaniza membrele oboșite ale unui organism național...

Este o datorie de urgență aceasta și cei ce se simt în stare să iasă la muncă hotărâtă! *Această* presă le va da totdeauna un puternic ajutor.

Impăratul și Românii. *Săptămâna trecută deputatul român bucovinean Teofil Simionovici și-a ridicat cuvântul în delegațiunea austriacă în favorul Românilor din Ungaria, arătând jertfele mari și multe aduse de poporul român, în toate timpurile, pentru dinastie și țară, pentru că în schimb să fie asuprit și prigonit fără contenție.*

Ca un răspuns la acest discurs, Maj. Sa Impăratul i-a adresat, alături, cu prilejul unui prânz dat în cinstea delegaților, deputatului Simionovici cuvintele:

— Sânt pe deplin convins despre ținuta și sentimentele patriotice ale Românilor și convingerea aceasta mă mulțumește mult...

Impăratul la Budapesta. Din Viena se anunță: Impăratul va călători către sfârșitul lui Februar la Budapesta și va petrece mai multe zile

în palatul din Buda. Călătoria monarhului la Budapesta e în legătură cu viitoarea sesiune delegațională care va avea loc în capitala Ungariei. Cu acest prilej vor mai avea loc o seamă de festivități.

Alegerile congregaționale în comitatul Aradului. Alegerile congregaționale în comitatul Aradului vor avea loc Marți în 22 l. c. Mai facem un ultim apel către toți alegătorii Români și către conducătorii poporului să fie la înălțimea datoriei naționale care-i chiamă. Toate micile neînțelegeri, ambiții și rivalități trebuiesc să dispară pentru aceasta zi și Român cu Român dându-și mâna să iasă pretutindeni biruitor steagul național la urne! Aceasta o cere cinstea românească dela noi!

Impăcarea româno-maghiară. Din Viena se anunță: Organul creștin-social »Deutsches Volksblatt« publică un articol datorit unui fruntaș ardelean, arătând faza tratativelor româno-maghiare.

Contele Tisza, spune autorul, stăruind asupra vechiului său punct de vedere, ca Românii să nu și mențină naționalitatea ci să se piardă în statul național maghiar, e sigur că pe această bază nu se va putea face nimic.

Românii au făcut mare jertfă primind să trateze cu acest guvern care l-a terorizat în alegeri, dar nu vor renunța la naționalitatea lor.

Ei cer reforma administrativă, micșorându-se puterea pașezilor comitatelor, dar toate acestea sunt imposibile în cadrul concepției lui Tisza.

Asfel pîgubesc și Românii, dar și masele profunde maghiare cari suferă sub regimul actual.

Nouă aderente la manifestul tinerimii din Sibiu. Manifestul tinerimii din Sibiu trezește un răsunset tot mai larg. Astăzi ne-au sosit din nou vre-o opt iscălituri din Săliște și Sibiu (comit. Sibiului). Iată-le: *Nicolae Henț*, notar în retragere, *Ionel Comșa*, mare comerciant, *Ioan Popa*, preot, *Petru Comșa*, *Valeria Pandă*, *Dr. Onisifor Soră* și *Victor Pop*, farmacist.

erau ei din pricină că nu voiau să se lase de rochii scumpe.

În sfârșit și Floarea lui nea Ion și Iana lui moș Neculai erau fete mari, le venea acum vremea măritășului.

Se ntreceau flăcăii mai buni și mai cu stare din sat să ceară pe Floarea, nu doar' că era mai bogată, dar fiindcă se dusesse vestea prin toate satele de prinprejur de cuminenția și hărnicia ei.

Mai dârz decât toți însă, se ținea flăcăul babei Ruxandra, Mihai, băiat bun, muncitor, dar nu tocmai bogat, că erau copii mulți acasă. Floarea mai c'ar fi vrut pe Mihai; îi plăcea că era volnic și frumos băiat! De multeori el îi împăna urechile să fugă într-o bună seară că de... zicea ei dacă ne vrem, ce ne mai rămâne?... Dar Floarea cea cuminte care nu eșia din cuvântul părinților niciodată, se gândea că mare necaz le-ar face la bătrînețe dac'ar fugi. Ea auzia de multeori pe nea Ion vorbind de rău de fetele care fac așa mare greșală, adică care fug din casa părinților fie cu voie, fie fără voie, — fug necununate!

»E vina părinților, zicea nea Ion, că nu sânt stăpâni pe copiii lor? Și cum or fi stăpâni pe copii, dacă de mici le intră'n voie și le fac toate

poftele, se'nțelege că copilul mare e mai greu de stăpânit! Cum mi-ai da eu fata pe care am crescut-o în frica lui Dumnezeu, în pază și în curățenie pe mâna a'tora, fără binecuvântare din casa Domnului!

»Eu zic că părinții ca i-și lasă copiii de capul lor, care-i lasă a leși din casa părintească fără a le pune sfânta cununie în cap, uită că mai au în cer un Dumnezeu de porunca că-ua trebuie s'asculte, uită că fac una din faptele cele mai rele, de cari oamenii cu judecata din ziua de azi s'a rușina!»

Lelea Stana nu voia pe Mihai, nu că n'ar fi bun, dar zicea ea: »Lasă să mai stea fata că tot măritată o fi!« Mihai avusese toată nădejdea că va avea trecere și mult se amăra când auzia pe lelea Stana cu așa vorbe. De aceea zoria el pe Floarea să fugă, dar ea nici se gândea! »Cum o fi voia mamei și tatei! zicea ea mereu. «Uite, îi zicea Mihai, prietena ta Iana aseară a fugit cu Neacșu al lui moș Călin. Lasă că ei cu voia părinților au fugit. Ține-te și tu de lelea Iana!» — »Eu nu pot, fiecare cu norocul ei« răspundea Floarea.

Azi așa, mâne aș», pețitori curgeau gârlă la casa lui nea Ion și Mihai mare teamă avea să nu rămână bătând din buze; își luă inima în

dinți și iar porni mamă-sa Ruxandra într'un noroc la pețit.

Lelea Stana n'avea încotro, nu găsia ce să mai spuie atâtor rânduri de pețitori; la unu-i sucită, altu învârtită, ba că-i mică încă, ba că nu-i gata, până într'o zi după multă gândire și sfat, cu nea Ion, îi primi de ginere tot pe Mihai. Era mai sărac ce-i drept, dar cuminte ca o fată mare și muncitor fără pereche. »Șapoi îl cunoșteam de mic«, ziceau amândoi. »Ce faci și cu bogăția dacă nu-i minte și inimă!« Pe Mihai nu-l mai ținea pământul de bucurie că a luat fata cea mai muncitoare și cuminte din sat, dar și pe Floarea par'că o înțelesese părinții că tot Mihai îi căzuse mai cu tronc din toți!... Mulțumirea mare a Floarei însă era că nu ascultase de îndemnul lui Mihai să fugă, ci omenește, după cununie și binecuvântarea părinților, s'au dus la casa lor.

Ea se întâlnise de multe ori cu Iana și ca prietenă se spovedea una alteia de traiul lor din casă. Iana era fugită de 7 luni de zile din casa părinților și nunta încă nu o făcuse!

Din fata rumenă și durdulie se făcuse acum slabă scândură. Ea credea că și măritată o s'o ducă tot ca acasă, când părinții o lăsesse mai mult în voie să și facă poftele. De hărnicie.

Ozillér Imre
mare prăvălie în Oradea-mare-Nagyvárad.

Recomandă on. preoți, învățători și publicului inteligent următoarele mărfuri din prăvălia sa: **materii de modă femeiască**, mărfuri de **modă bărbătească**, pânze, albituri, trusouri pentru mirese, covoare, perdele, plapone, învârtitori pentru paturi și măsaie, ciorapi, mănuși, îmbrăcăminte de desubt sistem **Jäger**, specialități de lucruri de mână, ațe pentru brodat și împletit, mărfuri de piele și oțel, mărunțișuri. — Pachetele postale peste 20 cor. se expediază francate.

Asortiment bogat!

Prețuri iertine fixe!

Din Sibiu a aderat dl. *Dr. Onisfor Ghibu*.

Se pare că în loc să potolească și să intimideze, campania de insulte și murdării a ziarului din Budapesta întetește mișcarea de boicot.

Convocarea dietei croate. Monitorul oficial din Agram publică în numărul său de azi un autograf regal, prin care Banul Tomasić e însărcinat să convoace noua dietă a Croației pe ziua de 22 Noembrie.

Sedința camerei. Ni se telefonează din Budapesta: În sedința de azi a camerei s'a început discuția asupra reformei codului civil. Nu s'a rostit nici un discurs demn de remarcat și lipsa de interes a deputaților a fost și astăzi evidentă.

Ministrul *Lukács* a prezentat un proiect despre o indemnitate de 4 luni. Se pare că guvernul a recunoscut primejdia unui eventual ex-lex, în cazul când ar fi cerut acum, aproape de sfârșitul anului, adoptarea bugetului.

Reichsratul. Ziarele din Viena anunță, că Reichsratul va fi convocat pe 22 ori 23 Noembrie n. Camera austriacă va ține ședințe pînă în preajma Crăciunului.

Scisiunea din Bucovina.

Câmpulung, 16 Noembrie.

Desvoltarea vieții politice la Românii din Bucovina e curioasă. Abia au ajuns să se înțeleagă cu toții uitând de ura pătimasă și de cuvintele jignitoare, ce și le au aruncat în față ca dușmani, abia s'au strâns rîndurile, ca să țină piept puvoiiului cutropitor al străinilor și te trezești iarăși cu vre-o câțiva nemulțumiți, cari cu prisosul hiton a salariului scot o foaie nouă.

Bănuiala, batjocura și calomnia sînt armele la cari recurg, întâi îndemnând pe colaboratori să-și verse veninul asupra persoanelor cari nu le vin la socoteală. Toată munca națională din trecut a unor bărbați destoinici e hulită, iar ei sligmatizați ca niște oameni slabi de înger și neputincioși sau

ca niște răutăcioși pentru cari e pregătit fundul iadului după judecata cea din urmă. Mai întristător e faptul că toate aceste subminări a existenței noastre naționale pornesc dela oamenii cari fără o țintă ideală, fără de program bine încheiat, ci numai din ambiție vătămă sau ură personală se aruncă cu o furie diabolică asupra persoanelor singulare, deși sînt convinși de integritatea acestora.

Injosirea instituțiilor culturale, persiflarea stăruințelor noastre pe terenul economic, tragerea în noroi a tot ce nu se închină înaintea idolilor, aceasta este deviza luptelor ce se poartă dela 1900 încoace. Onestitatea nu mai găsește nicăieri un sprijin și de o concepție morală a politicii noastre am uitat aproape să mai vorbim. Lipsește stabilitatea principiilor de cari să fim conduși, lipsește convingerea că sînt unele lucruri, de cari să te atingi nu-ți permite interesul totalității. Românul bănuiește pe Român, fratele e fratelui dușman. *Duobus lit'gantibus tertius gaudet.*

Se vorbește chiar acum că împotriva voinei românești, împotriva drepturilor noastre istorice se va diviza dieceza Bucovinei în o secție română și una ruteană, iar averea domnilor moldoveni se va da pe mîna scursurei flămânde din Galiția. După ce am oferit noi singuri întreg terenul în față dușmanilor noștri de moarte, se aruncă aceștia acum și asupra bisericii noastre la care să ținem cu sfințenie ne-au învățat mamele în copilărie. Am ajuns pe gîla noastră ca niște pripășiți de ieri să ne ia limba și legea, să ne răpească averea și să ne hulească mormintele părinților noștri. În biserici zidite de evlavioșii domni români se va oficia în limba ruteană! Poate și la Putna vor pune vre-un igumen rutean ca să ne vorbească de trecutul nostru! Până când vom fi noi atât de bătuți de Dumnezeu să ne certăm între olaliă, în vreme ce străinii ne fură pînă și rămășițele gloriei noastre?

drept vorbind, nu prea fusese mult silită de acasă, așa că acum își găsisse sacul petic. Bărbatu-so o luase fără cununie și ușor îi era s'o lase dacă nu i-o fi pe plac, că doar nu-l legase popa! Zilnic trebuia să-i găsească pricină și pe de-o parte avea dreptate că așa apucase ea de acasă. Părinții nu se gândiseră că dacă ei îi rabdă moiturile, bărbatul nu-i rabdă! De... vina lor era acum dacă o auzeau mereu pe Iana lor, că ea nu mai poate duce casă, că Neacșu e așa și pe dincolo. Până într-o bună zi când biata lelea Petra și moș Neculai se pomeniră cu Iana lor plînsă și alungată din casa socrilor — nimeni n'o mai voia. Se căneau și se păcătuiau bieții oameni pe toate drumurile de amara nenorocire ce le-a venit pe cap! Săreau alte rude să-i împace, dar Neacșu nici nu voia să audă de împăcaciune și Iana nu mai voia să se întoarcă în ruptul capului. Ajunsese moș Neculai bolnav de supărare și mereu își zicea: O săracul de mine, ce nenorocire mi-a fost dat să văd chiar cu cel dintâi copil! S'o văd gonită, ba mîne poimîne și cu copilul după ea! Noi suntem vinovați, Petro, noi sîntem vinovați că n'am știut cum să creștem copiii și am dat-o din casă fără cununie. Asta nu ne e decât pedeapsa lui Dumnezeu! Dacă știam să ne creștem copiii bine, în frica Domnului cum a fost crescută Floarea lui nea Ion, n'ar fi avut nici străinul ce vină să-i gă-

stască și dacă o dădeam cu cununie ori cum ar fi fost ea, n'o alunga Neacșu din casa lui așa ușor, poate se mai îndreapta și ea și se împăcau. Acum... acum Neacșu rămâne tot Neacșu și noi rămânem cu rușinea. Cum ne-am așternut, așa să dormim.

Și pe când lelea Stana și nea Ion erau mulțumiți, nu mai puteau de dragul Floarei și a lui Mihai și nu mai știau cum să mulțumească lui Dumnezeu de fericirea lor, lelea Petra și moș Neculai nu mai vedeau zi senină, ci dintr'un of într'altul dădeau din pricina copiilor și și blestema mereu zilele și mintea care n'a știut cum să povățuiască copiii ca să le fie bine.

» Albina «

Lucreția Helglu,
inv. Mirleanu-Constanța.

Vărosmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88-99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8-9 a. m. 3-5 p. m.
Director-șef: **Dr. A. Cozmutza.**

S'au făcut opintiri demne de toată lauda de a izgoni din mijlocul nostru ura și dușmănia. Prin o organizație bine chibzuită, la care se lucrează acum de mai bine de un an, puterile noastre trebuiau să crească și să fie băgate în seamă și de ceice s'au deprins a împărți averea noastră fără să ne întrebe.

Prima probă a dat-o această organizație la adunarea din 31 Octomvre în Câmpulung, unde avea să se numească candidat pentru alegerile suplimentare în parlament. Aici a fost de față și șeful partidului român Dr. ul Iancu cav. de Flondor, care printr'o vorbire plină de dragoste pentru neam a știut să câștige și pe delegații sovăitori, cari deși membri de încredere ai partidului, totuși erau să nimicească prin votul lor, dat unui străin, tot ce se făcuse în anul din urmă pentru încheierea rîndurilor.

Adunarea a proclamat pe consilierul de judecatorie Dr. Renț de candidat al partidului. Ceilalți candidați s'au obligat printr'un revers de a nu candida pe barba proprie la caz că nu vor întruni majoritatea voturilor în adunarea districtuală și de a lucra pentru candidatul proclamat. Obligațiunea aceasta, întărită cu cinstea fiecăruia dintre candidați, trebuia să asigure pacea dorită de noi. Durere însă, chiar a doua zi a început o scormonire împotriva organizației întregi trăgându-se din partea candidaților picați chiar și șeful partidului la răspundere, cărui au îndrăznit a-i imputa o părtinire nepermisă. Așa de departe am ajuns cu ambițiile bolnăvicioase a vre-o câtorva eunuchi naționali încât se pot adresa astfel de injurii chiar și căpitanului Românilor din Bucovina, care în întreaga sa viață n'a visat decât de mărirea Românilor și care în împrejurări critice s'a pus în fruntea noastră. Sîntem noi în adevăr pedepsiți de soarte ca să țărîm în noroi tot ce avem mai nobil și mai scump? — Ni-a ris de multe ori norocul în față dar totdeauna s'au găsit lacomi, cari pentru un blid de linte ni-au vîndut drepturile, ni-au vîndut viitorul. Lacrimile și blăstămul unui neam întreg va ajunge pe acești oameni, ce umblă nebuni după măriri.

Îngreșat de veșnicele scisiuni între Români și indignat de învinuirile ce i-s'au făcut, dl Flondor aduce la cunoștință că depune conducerea politică. Cu el s'a dus singura persoană de a cărei intențiuni curate era convinsă toată suflarea românească. Increderea în partid e zdruncinată pînă la temelii prin demisiunea sa. Zvonuri știu să spue că întreaga organizație se va prăbuși făcându-ne de ris înaintea străinilor, sau că unii interesați vor căuta să satisfacă prin partidul ciuntit ambițiilor lor. Pe când toate celelalte națiuni își strîng rîndurile în vederea lucrului vajnic ce le așteaptă peste câteva săptămâni, noi ne permitem luxul de a fi divizați. Dacă nu ne-au putut încuminti pierderile trecutului atunci nici daunele ce ne așteaptă nu vor putea să ne întoarcă de pe povârnișul pe care am apucat. Vai de soarta celui neam care este atât de orb că nu cunoaște primejdia în care a ajuns prin îndărătnicia sa.

—gh.—

RETAY és BENEDEK,

— stabiliment de articole bisericesti —

BUDAPEST, IV. Váci-utca 59.

Se expediază pentru prețuri solide aranjamente complete pentru biserici, odăjdii, prapori, stihare, potire, policandre și candelabre, cadelnițe, iconostasé și icoane sînte etc.

Lucrează iconostasé, altare, jertovnice, amvoane, icoane portative etc

Preț-curent, preliminar, sau desemnuri se trimit la dorință.

Delegațiunile.

Discuția bugetului Bosniei în delegațiunea ungară. — Oratorii Unguri împotriva ideii trilateraliste.

După repaosul de Marți delegațiunile s'au întrunit ieri iarăși, ședințele de ieri însă ne-au adus un singur moment remarcabil: protestările delegaților unguri împotriva tendințelor trilateraliste ce s'au manifestat în ședințele delegațiunii austriace. Oratorii Ungurilor au ținut să accentueze și de data asta pretențiile lor fictive asupra Bosniei.

În delegațiunea austriacă s'a continuat și finit discuția bugetului Bosniei. Delegațiunea a respins votul de neîncredere împotriva ministrului Burian, după care s'a intrat în discuția bugetului militar.

Delegațiunea ungară.

Din partea guvernului sânt de față miniștrii Burian, Héterváry și Lukács.

Raportorul Pap Géza arată că ministrul de finanțe comun va da ajutoarele necesare pentru răscumpărarea creșterilor, pentru subvenționarea întreprinderilor industriale însă guvernul nu dispune de mijloace materiale suficiente.

Chorin, constată cu regret, că până când în Austria bărbații politici își concentrează atenția tot mai stăruitor asupra Bosniei, în Ungaria chestiunea aceasta de o cardinală importanță pentru stat, e neglijată. Acolo vom noi să așezăm temelile dualismului împotriva tendințelor trilateraliste. Nu putem tolera ca tocmai țerșoarele pentru cari Ungaria a adus atâtea jertfe de sânge și de bani să ajungă cuibarul unor tendințe ce au drept scop subminarea constituției Ungariei. Dar tendințele trilateraliste primejduesc și așa și situația de mare putere a monarhiei, ba chiar și pacea Europei. Delegații austriaci au cerut ca bosniacilor să li-se dea reprezentanți în delegațiunile — pretenția aceasta e în contradicție cu ligile fundamentale ale constituției ungare. Cere ca la administrația centrală a Bosniei să fie primiți cetățenii unguri.

Vorbește delegatul Bakonyi în acelaș sens, apoi primul ministru Kluen-Héderváry: E satisfăcut de declarațiile guvernului austriac, în chestiunea căilor ferate galmatine. Guvernul a adoptat planul liniei Ogulin-Kina, fiindcă linia aceasta va servi mai mult intereselor ungurești. Lucrările de construire și de clădire se vor începe cât de curând.

După vorbirile contelui Majláth și contelui Batthyány, ministrul Burian răspunde oratorilor: Declara că n'a întrelăsat nici un moment de privește sarcinile intereselor Ungariei în Bosnia. Din furnizările comune Ungaria e împărtășită mai mult decât în propoziția cotel. Acest rezultat dovedește în mod eclatant imparțialitatea guvernului comun. Laudă apoi meritele guvernului Bosniei, ale generalului Veresamin.

Contele Kluen-Héderváry roagă pe delegați să nu pomenească atât de des trilateralismul, căci nici călărașii ideii utopice n'a fost pomentă mai de multe ori.

S'a pus apoi bugetul la vot și s'a adoptat.

Ședința următoare va avea loc Duminică ce vine.

Delegațiunea austriacă.

S'a continuat și sfârșit discuția asupra bugetului Bosniei.

Susterchic declară că își menține propunerea de neîncredere împotriva ministrului Burian. Atât din punctul de vedere al intereselor noastre externe cât și din cel al intereselor interne ale monarhiei, situația de drept constituțional a Bosniei trebuie aranjată definitiv. Ca cetățenii liberi ce sânt,

Bosniacii trebuie să intre în strânse legături cu ceilalți frați ai lor din monarhie.

Massaryk spune că e un nonsenz a se prezenta delegațiunile bugetul primit odată de sa borul Bosniei și sancționat de monarhia. De clară că în Bosnia nu există propagandă pan-sârbească.

Mai vorbesc contele Latour, principele Schönburg, Baljak, Seitz și Axmann.

Raportorul Ploj își spune cuvântul de încheiere. Aranjarea situației de drept constituțional a Bosniei nu mai suferă nici o amânare. Trebuie să aibă în vedere interesele întregii monarhii. E necesar ca la Sudul monarhiei să avem referințe binefăcătoare pentru politica noastră față cu popoarele din Balcani. Constată că conform părerilor ce s'au arătat în delegațiunea ungară drepturile accentuate de către Unguri nu trebuie luate în seamă. Legătura spirituală între Bosnia și Herzegovina trebuie întărită.

Urmează votarea. Bugetul e primit, iar votul de neîncredere al lui Susterchic cade.

Se trece la discuția bugetului militar.

Raportorul Koslovski — în mod vădit, pentru apărarea ministrului Schönah — laudă nivelul actual al armatei și solicită adoptarea bugetului.

Schillinger: Declară că deși aprobă în principiu naționalizarea armatei, unitatea ei trebuie însă păzită. Telcsik aduce elogii armatei, care a contribuit la menținerea păcii.

Principalele Schönburg spune că ar fi sosit momentul potrivit pentru prezentarea reformei legii militare.

Klofac urgitează o egală îndreptățire a limbilor din monarhie în serviciul militar. Declara că aspirațiile Ungurilor sunt absurde și că ar putea fi sistinate cu acelaș drept de toate neamurile din monarhie. Armata nu poate servi tendințelor panmaghiare.

Vorbesc încă German, Horsky și Heilmayer, cu toții detestând grandomania ungurească.

Discuția se continuă în ședința de azi.

Concertul d-nei Lucia Cosma.

Sibiu, 16 Noembrie.

Nu cred să fie oraș atât de bogat în manifestații artistice românești ca Sibiu. Acum vreo lună văzurăm un teatru de meseriași diletanți, relativ bun, peste câteva zile vom vedea Brândușa lui Brioux, jucată de elita tineretului de aici, făgăduind o reprezentație de valoare foarte ridicată, iar între ele două am auzit concertul doamnei Lucia Cosma. Pe când înă celelalte două sânt, ori cum, manifestații de diletanți, aceasta din urmă a fost o seară de artă adevărată, în toată puterea cuvântului.

Talentul doamnei Cosma e rezultatul unei evoluții, e fructul unei munci stăruitoare de prefacere, de lămurire și desăvârșire artistică. Nu știm dacă va mai face progrese, dar nouă ni-se pare că a atins poate apogeul dezvoltării și se află la cea mai înaltă culme de înflorire. Este o judecată comodă și nedreaptă de a o eticheta pur și simplu ca pe eleva lui Marchesi din Paris. Dna Cosma are în mare grad felul său de a fi, individualitatea sa artistică. Școala din Paris nu a putut decât să-i dea smălțul meșteșugului, ultima desăvârșire a formei, dar fondul, sufletul e al artistei și nu putea fi învățat în școală.

Glasul doamnei Cosma nu are un volum mare, dar tot ce pierde în volum câștigă îndoit prin desăvârșirea nelintrecută a artei.

Pe când în registrele de jos nu a izbutit să se curețe cu totul și uneori se simte că e învâltă încă, în registrele de sus, în *Kopfstimme* e de claritatea cristalină a unui clopoțel de argint. Cerace admirăm mai cu seamă e tehnica.

E un meșteșug imens până la limitele celei mai depărtate cu puțință ale tehnicii. Adesea ai zice că e desăvârșirea însăși, culmea perfecțiunii pe care o poate atinge o voce omenească, atât e de mare puterea de stăpânire deplină a acestui organ omeneșc, mlădieră, nuanțarea și colorarea lui, atât e de lipsită de orice zgoră, curățită de orice ingredientă turbuătoare a nelindemânării, a diletanțismului.

S'a spus că dna Cosma nu are temperament dramatic. Asta nu în emnează că nu e artistă. În aria nebuniei din *Hamlet* (de A. Thomas) ni-se părea adesea că auzim pe marea artista a coloraturii, pe *Yvonne de Tréville*, mai puțin dramatiă, dar poate mai plină de simțire de suflet. Meșteșugul și simțirea, acestea două s'au unit într'un adevărat cap de operă în *Waldeseinsamkeit* de Brahms. Acel ultim vers: *Ferne, ferne, ferne sing eine Nachtigall* a fost poate punctul culminant al concertului.

Glasul artistei venea tot mai slab, pălpând și strigându-se ca o flacără puțn că ce bătută de vânturi, cipește tot mai rar, imaterial ca răsunetul unui cântec de priveghitoare ce ne vine uneori noaptea din fundul unui codru liniștit și depărtat. Credeal că l mai mult un fior al închipuirii, o halucinație decât o cântare omenească.

E ceva nesfârșit de dulce delicat și ales în arta d-nei Cosma, o simțire intensă potolită de multă distincțiune și gingașie. E o artă de salon pentru cei puțni și aleși, imaterializată și intelectuală. Repudiază orice efect tare, orice goană după aplauzele mulțimii, dar e plină de discrețiune, de rafinament și de măiestrie. Aș asemăna-o cu poeziile lui Anghel caracterizate prin acelaș simțire directă și aiceasă, prin acelaș îngrijire artistică a formei.

Între punctele programului au fost și trei românești: *Vino bade iar acasă*, *Știi tu bade ce mi-ai sous* de T. Brediceanu și *Mugur, mugurel* de Dma. Am avut rara plăcere de a auzi bucăți românești cântate cu desăvârșirea unei tehnice străine, fără ca sufletul lor, nota particulară românească să sufere sau să se falsifice.

Din Sibiu doamna Lucia Cosma a plecat la Iași și va face un turneu întreg de concerte în țara românească, secerând de sigur aceleaș triumfuri ca și la noi.

O întrerupere interesantă ne-a adus cea dinăl încercare a dșoarei *Ecatarina Pitiș*, poeta atât de gingașe și plină de simțire. A citit cu timiditatea și la început cu nelindemânarea debutanților vreo patru-cinci poezii inedite ale sale. Repede ea s'a obișnuit și s'a regăsit. Glasul a devenit mai îndrăzneț, mai răspicat și din strofele citite se simțea un suflet, cu toată gingașia și intensitatea simțirii femeiești. O baladă minunată a plăcut cu deosebire. Nu o rezum căci ar fi să micșorez valoarea originalului. În schimb iată aici o bucată pe care am reușit să o șterpelesc poetel, prinzind-o din fugă. Imi va lerta acest *furt literar*, nu-l așa?

DUDÁS SÁNDOR

cojocar în

Kolozsvár, strada Unio Nr. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocure pentru picioare, lânării, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colilere, manoșane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vânat.

Cântec.

Adesea umbra morții rece
O simt prin preajma mea cum trece
Și cearcă veșteda i curună
Ușor pe creștet să mi o pună.

Mă uit la florile uscate
Pe rînd cum stau în ea legate
Colo sfioase violele
Acelea s visurile mele.

Colea o albă lăcrimioară
Iubirea mea de-odinioară
Și doruri, rozele 'nflorite,
Și crini, povești nepovestite...

Să mai adaug banala asigurare a apluzelor?
Cel mulți au aplaudat, cei puțini au simțit, au savurat aceste două prilejuri de artă adevărată, în Sibiu mai dese ca alturea, dar totuș prea rare pentru noi bieți surghiuniți ai culturii și artel românești...

Planeta Marte este locuită?

Articolul acesta e un fragment referitor la Marte din conferința ținută de astronomul american Lowell, anul acesta, la Sorbonna din Paris. Lowell nu numai crede în existența canalelor și locuitorilor pe Marte, dar i-a succes a perfecționa mult metoda de a fotografia obiecte cerești și a putut chiar fotografia unele canale. Pe aceeaș părere — că Marte e locuit — se bazează și articolul meu din »Ad astra» intitulat: »O lume veche». — I. Corbu).

Față de planeta Marte lumea noastră începe a arăta un interes tot mai viu, un interes inferior numai celui arătat față de propriile sale afaceri banale. Se ocupă cu Marte chiar și în jurnalele zilnice. Este însă o deosebire între noi într'atât, că pe când noi nu credem ceace citim în ziare despre întâmplările mondiale, ei nu cred ceace citesc despre Marte.

Despre intimitatea cunoștințelor noastre relativ la întâmplările acestei lumi străine (Marte), cunoștințe făcute nu numai cu ajutorul ochiului ci și a fotografiilor, ne dă dovadă un eveniment, care a avut loc acolo de curând și care l am remarcat aproape în momentul apariției sale. Acest eveniment, de o importanță deosebită pentru Marte, a fost căderea primei brume a sezonului în ținuturile auctice a planetei. Ori mai înainte nu se vedea acolo decât desertul, iar când am observat a doua zi (a lui Marte) aceeaș parte de disc, terenul se arăta acoperit de brumă albă. Pata strălucitoare a fost observată numai decât de ochiu, dar ea s'a imprimat îndată și pe o placă fotografică.

Făcând astfel zilnic cronica vremii de pe vecina noastră planetă, ori cine se poate convinge, că comunicațiunea interplanetară a început deja și încă în felul nostru cel mai banal, salutând schimbările aduse de timp. Ce privește nouitatea, veștile noastre de pe Marte relativ la timp lasă zărele noastre cele mai bine informate îndărăt cu câteva milioane de mile, (adecă cu distanța dela Marte). Dacă schimbarea timpului la noi nu e de un interes deosebit, nu e tot așa, când e vorba de schimbarea timpului pe altă lume, în fond necunoscută.

Și aceasta nu e totul. Nu numai că noi am observat sosirea brumelor și dispariția lor, noi am putut remarca și mersul lor zilnic. În fiecare zi următoare, pe când aceasta pată de omăt apărea din nou pe marginea discului, pe marginea de dimineață (în urma rotațiunii lui Marte), ea se arăta mai strălucitoare, decât când ajungea la amiaza zilei lui Marte. Deci noi o vedem cum se topește, expusă la razele soarelui, ca să se formeze de nou în timpul nopții. O astfel de experiență impresionează pe observator, cunoștința domestică a confratelui nostru ceresc îi

deșteaptă un fel de familiaritate. Te întrebi, oare nu cumva ne scrutează la fel și pe noi alți observatori ai cerului?

Vă voi arăta acūși lucruri încă și mai dificile: canalele lui Marte desemnate de ele însăși, fiindcă sânt imprimate pe plăci fotografice. Dacă aceste canale apar chiar și la vedere un pic cam ciudate, ele devin și mai vrednice de interes, dacă judecăm asupra lor.

Ele apar în legătură cu anotimpurile, se dezvoltă regulat dela pol spre ecuator după topirea omăturilor polare și evident în urmarea acestel topiri. Suprafața lui Marte e în echilibru. Noi o știm aceasta pe cale practică din măsurile figuri sale, în legătură cu cercetările asupra figurilor de echilibru. Echilibrul existând, o picătură de apă, ori unde s'ar afla, n'are nici o înclinare ca să se miște din loc. Chiar și dacă suprafața ar fi accidental, o deplasare nu ar putea avea loc decât pentru anumite picături, iar nu pentru toate. Fiindcă însă acest mers general al apei pe Marte se observă, aceasta probează cu siguranță, că acolo e la mijloc oarecare altă forță decât gravitațiunea și cum alte forțe naturale nu pot fi în joc, sântem conduși a admite forțe artificiale. Cu alte cuvinte, canalele sânt construcțiuni artificiale, puse la cale prin o inteligență diriguitoare, ce există pe Marte.

Oricât de surprinzătoare ar fi aceasta deducțiune, ea e singura, care răspunde faptelor, nici nu se poate concepe alta. Din aceasta cauză acel cari nu vreu să admită contrași umani în spațiu sânt silși a nega faptele. Existența canalelor însă a fost probată de câtră toți cei ce au aprofundat acest subiect. Și fotografia întărește ceace toată lumea poate constata cu proprii săi ochi, dacă numai are ceva experiență relativ la plăci.

Cu ajutorul acestor fotografii îmi va fi cu putință să vă conduc în câteva excursiuni pe aceasta lume vecină. Ca scop al acestor excursiuni interplanetare volu alege canalele nouă, cari au apărut în un loc, unde niciodată mai înainte n'au existat canale. Ele au fost observate prima dată în 30 Septembrie 1909. Cercetări ulterioare în arhivele observatorului au arătat, că într'adevăr ele și-au făcut acum întâia dată apariția. Căci în decurs de cinsprezece ani, de când se examinează planeta Marte la Flagstaff, ele nu s'au văzut niciodată. Că ele au putut apărea în un interval de șase săptămâni nu e de loc surprinzător, dacă considerăm, că acestea sânt fenomene de vegetațiune, făși de teren irigați, la cari a fost adusă apa subit. Odată formate, ele au rămas ca atari până la sfârșitul observațiilor.

Dacă era lipsă de o probă despre artificialitatea acestor detalii surprinzătoare, de sigur, nu s'ar fi putut imagina una mai bună.

Că ființele, cari le-au construit nu seamănă de loc cu oamenii pământeni, nu va fi de sigur în detrimentul inteligenței lor și aceasta diferență îl face încă și mai interesanți.

(Tradus din buletinul Societății astronome franceze).

Pentru școala de fete din Arad.

— Matineul domnișoarelor romine. —

Duminecă, 20 Noembrie n., orele 5 d. a. va avea loc în sala festivă a Seminarului român primul matineu organizat de cercul domnișoarelor române din Arad în beneficiul școlii române de fete ce e a se ridica în Arad.

Fără îndoială, programul ales ce-l publicăm mai la vale ne dispensează de a mai face apel la iubitorii de artă și progres să asiste la această serbare organizată cu un scop atât de frumos. Programul acesta e cea mai glăsuitoare chemare. Și chema-

rea aceasta sântem convinși, va fi auzită și urmată nu numai de Românii din Arad ci și de cei din jur.

Program.

1. Reinhold; »Impromptu«, executat la pian de dșoara Onora Luca.

2. Monolog, recitat de domnișoara Gina Papp.

3. a) Tomas: Romanță din »Mignon«;

b) Gh. Dima: »Știi tu mândro«.

c) T. Brediceanu: »Bagă, doamne, luna 'n nori«.

cântate de dșoara Veturia Petran.

4. Jocuri naționale (»Ardeleana«, »Lugojana«. »Hategana«) jucate de Lili Ardelean și Stella Herbay.

Prețul de intrare 50 fil. de persoană. Invitări speciale nu se fac. Inceputul la orele 5 precis.

Alegerile congregaționale în Sătmar.

Dorolți, 16 Noembrie.

Onorată Redacțiune!

Nu credem să mai fie în »Ungaria felix« un pașalic monstruos asemenea pașalicului nostru, asemenea nefericitului acesta de comitat al Sătmarului.

După dezastruoasele alegeri de deputat din vara trecută în cari s'au dovedit atât dela vedere că poporul maghiar și-a pierdut ori ce ideal politic, că votul lor stă la dispoziția ori-cui numai să l plătească cu bani, după înfrângerile partidelor coalitate ai putut s'auzi prin Sătmar din rostul multor fruntași maghiari învinși cât și învingători că-i »capăt cu constituția maghiară, cu parlamentarismul afectat, că poporul nostru (ai lor, cel maghiar) nu mai are ideal politic, că tot una i e ori Kossuth, ori Khuen, ori Justh, ori Vázsony, ori Appony, ori Chorin, ori dracu să l fie deputat; cine dă mai mult. Constituția și parlamentarismul voi (adecă noi naționalitățile) le veți mântui că la voi mai este nu numai idealism ci și convingere; alegătorii voștri de și sub cele mai excepționale măsuri și nelegiuri tot știu să arate că au un dor și au și scop; poporul nostru și chiar și noi, dela voi și poporul vostru vom învâța constituționalism».

Frumoase, dar mai vârtos adevărate vorbe. Așa i! Fanfaronii de toate speciile atâta l-a îmbătut cu apă rece pe sârmanii alegători ai lor (și și pe al noștri cât a ținut nefericita de pasivitate) încât azi scârbiți de auzul și vederea că toate aceste numai de căpătuială și ajungerea la oala cu carne au fost bune — nu le mai cred ci vreau și ei s'ajungă câte la o bucățică de os de ros, barem la alegeri, vânzându-și voturile, când cum, pentru mai mult sau mai puțin, dar nici când mai mult »gratis«. Convingere? ideal? Au mers toate pe jos pe apă, cum au mers independenți, liberalismul, democrația, conservatismul, zionismul rămânând numai vițelul de aur care se îngrășe — până va crăpa și va pieri și el — pe lmașul, pe pășunea artificială a maghiarismului imperia- list și-a maghiarizării violente.

Singuri noi cari totdeauna ne-am ferit de corupțiune și nu ne am amestecat în jocul și danțul lor, altcum contagios și pestilențial, numai noi mai avem convingeri și idealuri politice: avem idealul înfrățirii popoarelor conlocuitoare s'avem convingerea firmă și nerăsturnabilă că patria va trece și peste încercările aceste dăunătoare și de mare nefericire și multa suferințe și că nu poate fi departe ziua când ori va crăpa dela sine neșăosul vițel de aur ori îl lovim în cap!

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile Székely și Rét din Marosvásárhely, (Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în ori-ce parte a Ardealului. - Atelier de primul rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

În toată țara lucru de desperat dar ca la noi în Sătmar doar nici ca în țara lui Bánffy pe vremea sa. Viață politică și publică aici nimic, absolut nimic, toate numai după mugul și pofta nesătosului vițel de aur. Este o clică de nepotism care nu atâta prin legătura sângelui ci mai vițos prin cea a intereselor de stăpânire și domnie ține ca'n arenă toate arterile vieții publice și de drept a comitatului. Și nu-i nimic sfânt înaintea lor. Lege, drept și dreptate? Mofurii! Fără de lege, dreptul celui mai tare, făcătura și fragerea pe sfoară, aceste s tările și stăpînirile vieții noastre publice. Cine-i în clică și slujba ei, trăiește și progresa, cine cutează să fie împotriva lor, — vai de liniștea și viața lui. Mai bine cu mult decât jumătate din locuitorii comitatului suntem nemaghiari și între aceștia în preponderanță noi Românii și totuși în întreaga administrație nici un suflet de Român nici în centru și nici cercurile (9) pretoriale, pe notarii români ori i-au scos din slujbă, ori au murit și nu mai putem alege pe alții. Pe câți îi mai avem, că-i tolerează, o vai de ei și vai și de noi cu ei; mai bine n'ar fi. La justiție (tribunal și 8 judecătoria) la finanțe (direcțiune și atâtea oficii de dare), la erar (mine, uzine și pădurări) nici un funcționar român, toți străini, nici unul cu cunoștința limbii române, mai toți cu cea mai inversunată ură față de tot ce-i românesc. O mână de intelectuali independenți de Români (vro 15 avocați și funcționari dela puștile și încăpătoarele noastre bănci) vro doi proprietari, preoți și dascăli dar un popor compact, dornic de viață și spor, dornic de lumină și dreptate mai ales, lipsit de o viață adevărat cetățenească.

Și stăpânitorii inconștienți și fuduli în orbia lor patriotice, mai ales însă în dorul lor de a a trăi neturburați ar vrea să nu fim noi, să nu existăm Românii și să se amăgească cu dulcele lor desiderat că aici nu există chestie națională.

Între împrejurările și situațiile aceste extrem de grave au fost luptele noastre electorale, atât cele din vară pentru parlament cât și cele de acum din Noembrie pentru congregație. Atunci a fost deviza că »Sătmarul nu poate, nu-i terat să cadă în rușinea de a trimite doi naționaliști (din Șomcuta și Cărașeu) în parlament, iar acum »trebuie zdrobiți Românii în toate laturile«.

Și cu aceste devize asiatiche și vrăjmășești am luat lupta atât la alegerile de deputați cât și la aceste din urmă, când din hotărârea comitetului comitatens al partidului nostru național, adusă în ședința sa generală ținută în Bala-mare la 25 Octombrie n. c. s'au pus candidații români naționaliști în toate cercurile posibile.

Lupta a fost crâncenă, căci au trebuit să se lătească fără legea, cu nedreptatea, cu sila, corupția, volnicile și abuzurile cele mai nepomenite între popoare civilizate, căci, vezi, sântem în Sătmar, în pașalâcul cel medieval al gentrylor și oligarhilor de conți și baroni »patrioți«.

Drept electoral, drept alegătorului, legalitatea, curățenia și cinstea alegerii? concepte nu practice, dar necunoscute pe aici! Ai majoritatea? Simplăminte ești făcut și declarat cu minoritate și așa căzut. Faci gură? Griji! de ține dragă viața! Apelează, îți spune »pașă«. Apelezi — la Dumnezeu!

S'au făcut multe, foarte multe apelate; un cinstit maghiar a apelat en bloc toate alegerile pe motivul că fac rușinea maghiarismului, noi, din Dorolți încă am apelat.

Să fie oare cu rezultat apelatele multe ce s'au făcut? De unde?! Doar sântem în pașalâcul Sătmarului. Și rezultat totuși este: exacerbarea la culme a alegătorilor, și acesta încă-i rezultat, și încă rezultat ce va grăbi, va precipita creparea și pierirea vițelului de aur, nimicirea sistemului turcesc și feudal, spunerea asiaticului și revărsatul razelor calde și de viață dătătoare a libertăților democratice și naționale. **

Din străinătate.

Visuri bulgare. Ziarul bulgar »Reci« din Sofia primește dela corespondentul său parizian o corespondență, care cuprinde o convorbire ce a avut-o o persoană suspusă cu Regele Ferdinand al Bulgariei. Suveranul bulgar țese visuri mărețe despre o Bulgarie mare și puternică, creiată cu ajutorul Austriei.

»Austria ne poate ajuta la unificarea noastră națională într'un viitor mult mai apropiat, numai să consimțim și noi la oare cari jefite! — a zis Regele.

— Să dispară Serbia de pe harta balcanică și să-i cedăm pământurile bulgărești de pe malul drept al Vardarului, inclusiv Salonicul. Dacă anexarea Bosniei și a Herțegovinei ne-a adus independența de ce oare dispariția Serbiei să nu ne înlesnească unificarea aproape a tuturor ținuturilor bulgărești? Trage o linie dela Dunăre dealungul riuului Morava și Vardar până în Marea Egee și lată fruntăria noastră apuseană delimitată; trage altă linie dela Marea Egee, lângă gurile rului Marița, până la Marea Neagră lângă Midia — lată și granița noastră de sud-est. În loc de Salonic vom avea Adrianopolul, precum și două porturi — Ravela și Dedeağaç.

— Dar Dobrogea? a întrebat prietenul Regelui.

— De ce nu și Dobrogea? Drept compensație pentru noule ei cuceriri la sud, Austria n'ar putea oare ceda României o parte, s'au întreaga Transilvanie, în schimbul Dobrogei?

— Utopie!

— De loc. În politică interesele merg înainte de orice. Față de atâtea cuceriri noi, ce sacrificiu ar reprezenta pentru Austro-Ungaria cedarea Transilvaniei, cu atât mai mult că în acest mod vor fi satisfăcute și sentimentele patriotice ale vecinei și aliatei ei, România... În realizarea acestui plan eu nu văd nimica greu și cu neputință...

— Austria nu va poroi nici odată împotriva unei astfel de »Bulgării mari« și dinastiei ei — a continuat apoi Regele, — Indemnarea ce ne-a dat ea la proclamarea independenței, în momentul când ea își anexa Bosna și Herțegovina, adică atunci când formaliza anexarea, căci numitele ținuturi îi aparțineau deja de fapt — dovedește că teama aceasta din partea noastră e nefundată...»

Publicând acest interview, ziarul »Reci« nu numai că nu împărtășește vederile expuse, ci invită pe toți bunii Bulgari să fie atenți ca nu cum va regimul personal să i aducă într'o zi la o astfel de stare de lucruri.

Criza constituțională din Anglia. Regele Gheorghe s'a întors la Londra și-a primit imediat în audiență pe ministrul-șef Asquith. Eri după amiazi s'a ținut un nou consiliu de miniștri. Se crede că dizolvarea parlamentului se va publica la 25 Noembrie.

Guvernul a prezentat Camerei Lorzilor rezoluțiile despre dreptul de veto, cum însă a declarat că nu permite nici vre-o modificare și nici chiar discuție, opoziția nu se va învoi la votarea sumară a lor.

Rezoluțiile cu toate aceste au fost votate după prima citire.

Turcia și tripla alianță. Un publicist francez, Ernest Judet, comentând cu multă amărăciune înclinarea Turciei spre Austro-Germania, numește imperiul otoman Turcia austro-germană! Acest titlu spune și ce e textul articolului, atât de nemerit e ales! Ne-am putea deci dispensa de a-l analiza ce nici gând n'avem de a face de altminterlea; dar cu toate acestea părțile de mea culpa, de căință, merită să le relevăm.

Ziarul »L'Eclair« unde scrie de câțiva ani dl Ernest Judet, recunoaște că s'a făcut greșeli din partea Franței pentru a o împinge pe Turcia în tabăra Triplicei. Lucrul acesta e acum consumat, după refuzul împrumutului ce voia să-l contracteze Turcia în Franța. Nous n'avons pas lieu de nous en rejouir et surtout de nous en vanter, conchide directorul lui »L'Eclair«.

Iată cum argumentează dânsul: Turcia e de aici înainte o dependentă directă a Austro-Ungariei și Germaniei.

Bănuim aceasta mai de mult, adecă din vara aceasta, când marele Vizir Hakki pașă se duse la Viena. Asupra acestui eveniment »Le Temps« a sfîiat următoarele: încă dela începutul anului 1909 o înțelegere semnată s'a făcut între marșizul Pallavicini și guvernul turc, prin care se garanta Turciei, din partea Austro-Ungariei statu quo și ajutor în contra atacurilor din partea Bulgarilor și Rușilor. În schimb, Tu cea se obligă de a nu acorda nimănui nici o concesione, de orice natură ar fi, nici în Turcia europeană, nici pe litoralul Mării Negre, fără de consimțământul Austro-Ungariei.

În conglăsurire cu informațiunea aceasta a lui »Le Temps« e și aceasta:

Dacă vom lua în considerație negocierile acestea precum și întrevederea dela Potsdam între Nicolae II și Wilhelm II, scurți de vedere am fi dacă n'am înțelegere că chestiunile din Orient se lichidează fără Franța.

Politica religioasă am abandonat-o în Orient; am dat precădere lojilor masonice din Salonic; împrumutul turc l'am refuzat pe motive ce se pot califica excelente, numai decât, era cam prea târziu luată și cum era la locul său ca să luăm un aer amenințător în contra Turciei, după ce avem peste două miliarde angajate în Turcia. Acum aceasta obține 250 de milioane dela Austro-Germania, în loc de 150 de milioane cât ceruse dela noi, și a devenit o colonie Austro-Germană.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 17 Noembrie n. 1916.

Calvaarul nostru.

— Un nou proces de presă. —

Prigonirea presei românești departe de-a fi încetat sub stăpânirea guvernului de astăzi, se întetește pe zi ce merge și Calvaarul proceselor de presă a ajuns aproape de nesuportat. Zilnic redacția noastră e răscolită de oamenii stăpânirii și șirul proceselor noi ce ni-se fac pare fără sfârșit. Azi redacția noastră a fost iarăși călcată de ofițerul poliției și ni-s'a vestit un nou proces pentru un articol ce-l publicasem mai în vară, cu titlul »Sămânța urii«, când cu o-brăznicia jandarmilor dela Ocna-Sibiului, cari au îndrăznit să-l aresteze și să-l ferece în lanțuri pe avocatul Nicolae Cristea. Avocatul Nicolae Cristea săvârșise groaznicul păcat de a fi luat partea unor copii, cari voiau să se scalde într'un lac și erau sicăiți de un jandarm. I-a

Pentru cumpărare
de
pălării pentru copii și domni

cel mai bun magazin e a lui

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi.

Cronica socială și artistică.

Concertul doamnei Lucia Cosma pentru fondul zărilor români. Din Bacău (România) ni se scrie că Sâmbătă, 6/19 Noembrie, va avea loc în Bacău un mare concert pe care îl organizează elita românească din Bacău, cu binevoitorul concurs al cântăreței noastre Lucia Dr. Cosma, în beneficiul fondului zărilor români din Ardeal și Ungaria.

Concert și teatru în Bulgaria. Senatul bisericesc școlar din Bulgaria invită la petrecerea de lăsatul secolului (concert și teatru) ce va avea loc la 27 Noembrie n. în sala școlii din Bulgaria. Se va juca »Arvinte și Pepelea«, comedie de V. Alecsandri. După concert joc. Inceputul la orele 7 seara.

Serată literară-muzicală în Năsăud. Societatea de lectură a elevilor dela gimnaziul superior fundășional din Năsăud invită la serata literară muzicală ce va avea loc la 26 Noembrie n. în sala de gimnastică a gimnaziului român din Năsăud. Elevii vor juca și comedia »Sgîrcitul« de Molère, prelucrată anume pentru ei. După concert joc. Inceputul la orele 7 $\frac{1}{2}$, seara.

ECONOMIE.

Exportul de petrol din România. Prin portul Constanța s'au exportat în cursul lunei Septemvrie următoarele cantități de petrol și derivate: 7.154.699 kgr. petrol brut; 39.379.387 kgr. petrol rafinat; 11 milioane 233.503 kgr. benzină; 242 de mii 829 kgr. ulei mineral și 37 de mii 875 kgr. parafină.

Cumpărare de cal în Ungaria. Ni se scrie: Ministerul de domenii al României a numit o comisie compusă din dl. maior Păianu, Pieptianu și proferul medic veterinar Udrișky care să meargă ia herghelia de cal din Babolna (Ungaria) să cumpere mai mulți cai pur sânge arab, pentru hergheliile statului.

Membrii comisiei au ajuns Duminecă în Budapesta, unde au fost întâmpinați de dl. Derussi consulul general al României la Budapesta.

Duminecă seara dl. Derussi a oferit membrilor comisiei un dîneu la care au luat parte dl. maior Păianu, profesorul medic veterinar Udrișky, Pieptianu, baronul și baroana de Podmanitzki, dl. de Kuzi secretar de stat, și șambelan al M. S. Împăratului, și dl. Augustin Paul secretarul general al consulatului.

Luni membrii comisiei s'au dus la herghelia Babolna de unde se vor înapoi în cursul săptămânii viitoare.

Plata grânelor din Aradul-Non

16 Nov. 1910.

Vremea e favorabilă pentru economie. Din unele părți vin știri despre mici înghețuri. Grîul și seara de toamnă răsar bine și încurind se vor sfîrși și celalte sămănături.

Tîrgul de bucate e încă tot constrîns.

S'a vîndut azi

grîul 3000 mm.	9.80—	10.16
orz mm.	6.50—	6.60
ovăz mm.	7.30—	7.40

secară mm.	6.67—	6.10
păpușoi 400 mm.	4.40—	4.50

Prețurile sunt socolite în coroane și după 50 de chilograme.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

BIBLIOGRAFII.

Calindare nouă. În editura marelui institut tipografic I. Steinbrenner din Winterberg (Boemia) au apărut zilele trecute următoarele patru călindare românești:

1. »Amicul soldatului«, călindar pe anul 1911 pentru toate persoanele, cari aparțin armatei: soldați activi, rezerviști, honvezi, glotași, veterani și prietini ai armatei. Format mare cuprinzînd 144 pagini cu aproape 100 ilustrațiuni. Prețul 1 cor, plus porto.

2. »Prietenul cel bun 1911«. Călindar ilustrat pentru toți cari fac parte din armată și sînt prieteni ai soldatului. Format mare cuprinzînd 80 pagini cu 50 ilustrațiuni. Prețul 60 fileri plus porto.

3. »Călindar pentru casa creștinului« pe anul 1911. Format mare, 32 pag. cu numărtoase ilustrațiuni. Prețul 40 fil. plus porto.

4. »Călindarul umoristic și ilustrat« pe anul 1911. Format mare, pag. 32 cu numărtoase ilustrațiuni umoristice. Prețul 40 fil. plus porto.

Marele institut tipografic și de editură I. Steinbrenner, cunoscut publicului nostru prin edarea de numeroase cărți de rugăciuni în limba românească, a scos anul acesta pentru prima oară și călindarele mai sus amintite, dintre cari merită să fie menționate cu deosebire cele două călindare militare »Amicul Soldatului« și »Prietenul cel bun«, executate cu multe artă tipografică, vor fi o plăcută surprindere pentru soldații și foștii noștri soldați, căci conținutul lor bogat și interesant nu le va pricinui numai multe ore de plăcere și distragere în serile lungi de iarnă ci le va înălța și inimile cetind multele fapte vitejești săvîrșite de soldații armatei noastre în crîncenele războaie purtate cu Prusienii, Piemontezii și Bosniacii. Pe lîngă aceste întîmplări și povestiri interesante mai găsim apoi o mulțime de alte articole serioase hazlii și instructive din viața cătănească. Între alte găsim articole despre baloanele și mașinile de zburat ale armatelor europene, despre aeroplanele inventatorilor romîni Tr. Vuia și Aurel Vlaicu, scene din războiul romîno-ruso turc, apoi doine, strigături, poezii și glume militare. De încheiere găsim un articol mai lung despre întîmplările mai însemnate de peste an și un capitol de 17 pagini, care conține șematismul amănunțit militar ale armatei. Toate călindarele conțin apoi și o consemnare a tirgurilor principale din Ardeal, Ungaria, Bănat și Bucovina.

Pentru ofițerii și soldații noștri aceste două călindare sînt niște cărți de mare folos. Le atragem deci deosebită atențiune. Ele se pot comanda prin toate librăriile românești dela noi. Depozit: A. Tasler Brașov (Str. Hirscher).

La Librăria Tribunei se află de vînzare
+ 10—20—30 fileri porto, de curînd apărute următoarele cărți:

N. Iorga:
Viața femeilor în trecutul românesc.
à 175 cor.

Balada poporală românească.
Originea și ciclurile ei.
à 20 fil.

Andrè Chénier:
Oaristys. Bucolică după Teocrit.
à 15 fil.

Scăderea populației creștine și înmulțirea jidanilor în orașele României. Cause și remedii. Trei prelegeri ținute la Valenii de Munte. — Cu o prefață de A. C. Cuza, profesor.
à 60 fileri.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

Poșta Administrației.

Oh. Ardelean lui Iuon, Șomoșches. Am primit 380 cor. abonament până la finea anului 1910.
Ioan Talan, Cherech. Am primit 5 cor. abonament până la 1 Iulie 1911.
Ioan Bogdan, Pesac. Am primit 336 cor. abonament până la 1 Iulie 1911.
Vasile Roman, Petrilova. Am primit 875 cor. abonament până la finea anului 1910.
Issia Maris, Drauț. Am primit 850 abonament pe anul 1909—1910.
Gheorghe Hanc, Siclău. Am primit 650 cor. abonament până la finea anului 1910.
Ioan Coste, Feketebátor. Am primit 448 cor. pe luna Noembrie, Decembrie.
Zaharie Moga, Gyanta Rohány. Am primit 14 cor. abonament până la finea anului curent.

Redactor responsabil: **Iuliu Glurgia.**
»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și colar.

Aviz pentru sănătate!

Azi, când s'a pus în circulație atîtea medicamente numite miraculoase, dar, care tind însă numai la despoierea publicului, ne bucurăm, că putem atrage atențiunea publică asupra preparatelor pe cari, ca și serul (Dr. Ehrlich, a profesorului berlinez, contra moliștirii singelui, medicii le întrebuițează cu succes și pentru aceea și Exc. Sa ministrul de interne a permis punerea lor în circulație. Preparatele acestea se numesc:

Șpirțul Inda și Unsoarea Inda

despre cari rezista »Kir. Természetudományi közlöny« în Nrul 171 scrie următoarele: »În Ardeal în riul Olt crește un soi de burete mai cu seama lipit pe iazui, care în comitatul Treiscaunelor din vremuri străvechi se folosese cu succes contra durerilor reumatice și podagreii și care se pregătește, la ordin medical, în farmacia lui Balázsovich Sándor, din Szepsiszentgyörgy și care se pune în circulație în întreaga lume sub numirea de Șpirț Inda și Unsoarea Inda. Din experiență pot spune că succesul e sigur.«

Dr. Ștefan Szász.
Pe baza experiențelor proprii și a vindecărilor succese Șpirțul Inda și Unsoarea Inda, le recomandăm călduros pentru alinarea durerilor reumatice și de nervi, pentru că în scurtă vreme i-se observe urmările vindecării.

Dr. cont. Vilmă Hugonnay, Dr. Ludovic Rózsafty, medicul șef al poliției reg. ung. de stat în Budapesta, Dr. Iuliu Tóthfalusy, medicul șef al căilor ferate reg. ung. din Budapesta, Dr. Rudolf Kálay, medic șef director de șpital în Nyiretyháza, Dr. Iosif Szekeres, medic șef, dir. de șpital în Nagykanizsa, Dr. Geza Hajniss, profesor priv. de univ. în Budapesta.

Dacă locul mi ar permite am putea să mai amintim numele multor medici renumiți, cari toți dovedesc, că Șpirțul Inda și Unsoarea Inda, sînt singurele preparate vindecătoare extern contra reumei, podagreii, durerii de membre, durerii de cap, boslei de nervi, junghiurilor în oase, mîncărimei, iar intern contra lipsei de apetit, de găt, și contra răgușelii. Unsoarea Inda se folosește numai extern și costă 2 cor. Șpirțul Inda se folosește atât extern cât și intern și o sticlă mare costă 2 cor., o sticlă mică 1 cor. În rubrica aceasta a avizului sanitar în fiecare săptămînă vom publica părerea medicilor despre medicamentele cari sau dovedit de bune și a căror folosință o recomandăm citi orilor noștri. Șpirțul Inda și Unsoarea Inda le pregătește Balázsovich Sándor, farmacie la »Coroana« în Szepsiszentgyörgy de unde pentru 6 coroane se trimite franco în orice parte 3 porțiuni. Se capătă preste tot locul!

Spectacolul Timișorii e magazinul de haine gata pentru bărbați și copii al lui

Henrich Schul & Comp.

din Timișoara, centru, strada Kossuth Lajos 21.

În noul magazin de haine deschis în palatul Băncii de economii Timișoara-Josefstadt se află haine și paltoane gata dela cele mai ieftene până la cele mai fine și la ultima modă pe lîngă prețuri fixe moderate.

Magazînul poate fi privit oricînd, fără nici un obligeament de a cumpăra.

Anunț pentru licitație de lemne.

Lemnele din pădurea comunei Forotic de 43-1 jugh. cat, fosta proprietate a urbarialiştilor, în 12 Decembrie n. 1910 după amiază la orele 2 se vor vinde la licitație publică la casa comunală din Forotic (Forotik, Krassó-Szörény m.) înaintând totodată și oferte în scris închise.

Conform prețurii, se va vinde următoarele:
Lemne de stejar, pentru zidiri și pentru lucrat 2648 m. cubici.
Lemne pentru foc de stejar. teiu, cer, și carpin. 3730 m. cubici, a căror preț în total face 78.128 coroane.

Ofertele, închise provăzute cu timbru de 1 cor. să se trimită mai târziu până la 12 Decembrie n. 1910 la 2 ore d. a. la președintele urbarialiştilor în Forotic, u. p. Kákova; în ofert prețul de cumpărare pentru grupa de lemne de pe teritor să se însemneze cu cifre și cu litere, ca să se vadă că ofertele cunoaște condițiunile de licitație și a constructului și se spună acelora.

Deodată cu ofertele să se trimeată la adresa președintelui urbarialiştilor un vadiu de 10% din prețul de exclamare, sau să se depună înainte de începerea licitației publice.

Ofertele necorăspunzătoare condițiilor de mai sus, neasigurate cu vadiul recerut precum și cele întârziate sau făcute pe calea telegrafică nu se iau în considerare.

Condițiunile contractului și a vânzării se pot vedea la președintele urbarialiştilor în Forotic, sau la curatoratul siivanal cercual reg. ung. din Vârșeș (Versecz).

Gările mai apropiate de pădure sunt Surduc (Szurdok) și Forotic (Forotik) adecă cale de 4 chm. Stațiunea poștală, telegrafică și gară la Forotic. Dat în Forotic luna Noembrie 1910.

Pavel Iova
președinte urbarial.

ANUNȚ.

P. T.

Vă recomand renumitele vinuri dela Șiria, Gașsa, Musca și Măderat, de masă și friptură cu prețurile următoare:

Anul	CALITATEA	Prețul Cor.
Vinuri de masă:		
1907	Alb — — — — —	62—
1908	Alb — — — — —	58—
1908	Roșu — — — — —	64—
1909	Rizling alb — — — — —	50—
1909	Rizling tare — — — — —	52—
1909	Amestecat — — — — —	48—
Vinuri de friptură:		
1910	Roșu — — — — —	50—
1910	Șiller — — — — —	50—
1910	Mustafer mestecat — — — — —	46—
1910	Rizling și Ruge amestecat — — — — —	48—
1910	Vin alb, de masă — — — — —	44—
1908	Rachiu de comină preg. propriu	1.50
1908	Rachiu de comină specialitate	2—
1908	Rachiu de drojdii — — — — —	2.20

Prețul vinului nou se compută după vinul curat fără drojdii.

Comandele se expediază sub îngrijirea proprie și pentru veritabilitatea vinurilor garantez.

Comandele să se facă numai dela 50 litri în sus. (Prețurile de sus din pivnița mea se compută după 100 litri).

Prețul vaselor:

Butoaiele se dau împrumut pe timp de două luni, iar dacă cineva voiește de tot, atunci se compută după prețurile următoare:

- Vase de 50—60 litre Cor. 12—
- Vase de 100—120 litre Cor. 15—
- Vase de 150—160 litre Cor. 20—
- Vase de 200—220 litre Cor. 26—

Prețul vaselor mai mari decât acestea socotesc cu 12 fileri litru.

Din principiu mostre nu se trimit, dar promit serviciu conștiințios și promisiunea o și împlinesc.

În așteptarea on. Dvoastre comenzi, sunt cu deosebită stîmă:

Petru Benea,
proprietar de vil
Șiria (Világos, Arad m.)

O garnitură de mașină de treierat în stare bună se vinde din mână liberă. Prețul și condițiunile de vânzare se pot afla la proprietarul **Patriciu Covaciu**, învățător în **Borossebes** (cott. Arad).

Pește sărat de tot soiul:

din Magazinele Băncii de credit din Brașov, trimite cu posta sau calea ferată, cu prețurile cele mai ieftine, primind arvună, sau cu rambursă: **Josef Hufmann, Brașov.**

Credit pe ipotecă, pe cambiu și pentru officianți mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 378.

O prăvălie mixtă

fondată în anul 1870, b'ne situată, cu drept de birt și trafică, în comuna Gerbovec lângă Bozovics (comit. Caraș Severin), e de predat unui conducător cu o cautiune de 500 Cor. ori de vândut cu condițiuni favorabile. Doritorii să se adreseze lui **Petru Bârsan**, mare comerciant în Bozovics.

Premiat cu premiul I la București în 1894.

SCULPTOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința on. domni preoți și învățători precum și întreg on. public român următoarele:

Ca sculptor de lemn sunt în poziție să servesc în ori e vreme cu ori ee fel de lucru de sculptură și măsurit pentru sfintele noastre biserici creștinești d. e.:

Iconostase (Temple) Străni, Tronuri, Scaune, Chivote, Răpizi, Uși, Cadre, etc.

în ori-ce stil s'ar recere, cu cele mai moderate prețuri. Construiesc PLANURI după dorință. Pentru toate lucrurile mele iau garanță deplină că sunt de prima calitate atât ea lucru cât și ea artă.

Atrăgând atențiunea on. publ.c asupra împejurării, că chiar buna suviință ar aduce cu sine ca bisericile noastre românești prin măestri români să se înfrumusețeze

Rog bunăvoința în special a onor. officii și comitetele parohiale.

Cu tot respectul semnez

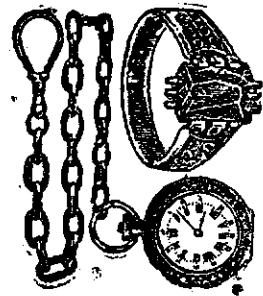
I. Iuliu Bosios,

sculptor și amitor în Berliște, poșta Jám (Banat).

Promovat cu distincție de școală de sculptură.

La Librăria Tribunei se află de vânzare revista »Convorbiri Literare« Nrii 1—8 din 1910 à Cor. 175.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat.



Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

BINDER LAJOS

ciasornicar și giuvaergiu în **MEDGYES, Markt-platz Nr. 8.**

Depozit bogat de totfelul de ciasornice de aur și argint precum și ciasornice de metal și nickel. Articoll de argint de China. Ochelari și zwickeri de Rathenov. Articole optice de aur și argint. Reparaturi solide și ieftine. Serviciu conștiințios.

Imprumuturi ieftine

fără nici un adaus de cheltuieli cu 4 1/2% se mijlocesc împrumuturi de amortizație pe moșii pentru 10—65 de ani, se angajează a despovăra moșii cu datoria mai scumpă, la un împrumut mai ieftin.

Se vînd în rate avantajoase și fără scărițare de preț orice mașini agricole, prima calitate și cea mai nouă construcție cu vapor, benzină și mașini de treierat cu olei brut, apoi mașini de sămănat și cosit, mori, cu vapor, benzină, olei și gaz, deasemenea sunt de vânzare 2 mașini de sămănat, vechi, folosite, una cu 15, alta cu 17 șire, apoi pentru un preț convenabil o garnitură de treierat, sistem Göpel putere de 4 HP.

Instalații de luminat cu acetilenă, prin aparatele »Ideal« distins la expoziția din Paris cu medalie de aur sau Beagid, lumină frumoasă potolită, manuară sigură și simplă, economie de 500% în apă în comparație cu celelalte aparate, nu murdăresc, nici nu fac funingină.

Depozit și expediția tuturor părților constitutive; fitile, lize, scoici etc.

La cerere trimite un officiant specialist în cauză.

Agentura generală comercială:
: Palmer Mătyás :

Timișoara (centru), Prinz Eugen gasse 13. (lângă cuștitarul Koch).

Caragiale:

Schițe nouă.

Prețul 2.50 (10 fil. porto).

Se poate capătă la Librăria Tribunei.

Ilustrate

dela balul costumat din Arad,
(și grupuri) buc. 20 fil.

Vederi din Arad, buc. 6 fil.
colorate, buc. 10 fil.

Familia Regală și Prințiară
Română, buc. 20 fil.

Dame frumoase, băieți și fetițe
colorate, buc. 6, 8, 10, 20 fil.

Palatul Tribunei, buc. 10 fil.

Tărani, ciobani și țărance din
România, buc. 16 fileri.

Costume naționale românești,
bucata 8 fileri.

Comandele sunt a se adresa la
Librăria Tribunei, Arad

Artiștii noștri, : Peisaguri, :
bucata 16 fil. : buc. 10, 12 f.

Cele mai bune

Vinuri de deal,

le găsești la **Iulius Dános**, producător de
vinuri în **Șiria** pe lângă urm. prețuri:
Vin de masă prima calitate, azuriu Cor. 50.—
Vin de Rizling prima calitate „ 54.—
Cele mai bune vinuri vechi, culoare azurie
Cor. 56.—, 60.—. Vinuri: Schiller Cor.
50.—. Vin roșu (Bikavér) 80.— și 90.—
de hecto.

Vinurile se expediază în butoaie de îm-
prumut, începând dela 100 litre de orice
calitate.

Serviciu culant, vinuri admirabile
de prima calitate.

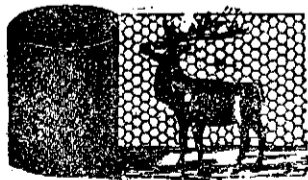
Adresa pentru scrisori și telegrame:

Iulius Dános,
mare producător de vinuri
Világos (Șiria, Arad m.)

Fabricație din țară prima calitate!

Stoboare de sârmă tari și trainice!

In atenția
arhitecților,
agronomilor,
proprietarilor
de vii, p. vile
grădini, te-
renuri de vi-
nătoare etc.



PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă

BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.

Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru ma-
șini, împletituri de oscilat, stoboare pentru case și
vile, împreună cu uși și porți puternice.

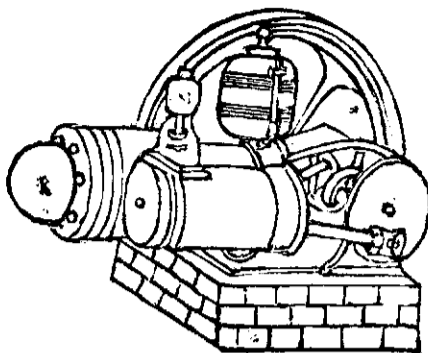
!! Cele mai frumoase rețete !!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coș-
nițe pentru nisip, burlane pentru schintel, coș-
nițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și sto-
ruri pentru ferești de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

Motor cu olei brut. Nou- tate!



Cea mai contabilă putere motorică.

Cea mai ieftină uzină! Garanție necondiționată. Prețuri
și condiții favorabile. — Fără mașinist! Nu ex-
plodează. Nu e expusă focului. Nu e supusă inspecția
financiară. Nu are cazan. Funcționare simplă. Punem
mașina la dispoziția oricărui individ acreditabil, fără
nici o cheltuială, pentru a se convinge că face cel
mai bun și cel mai vrednic de încredere serviciu.
Prospecte de prețuri dela 2-60 PH gratuit.

PÁLFY TESTVÉREK

turnătorie de fer și fabrică de mașini în
SEGHEDIN-SZEGED.

Fondat în Anul 1807. Distins cu 20 medalii de aur.

Doctorul F. Grünfeld:

Secretele sexuale.

Sfaturi pentru ambele sexe.

Prețul 1 Cor. (10 fil. porto).

Se poate căpăta la Librăria Tribunei.

ALBUM

în amintirea
canonicului:

Aug. Bunea

Edat de clericii din Se-
minarul Bunevestiri

Prețul 7 cor. 30 fileri porto.

Se poate căpăta la Librăria Tribunei.

Zotti Hodoș:

Carte de bucate.

Partea I și II à 3 Cor.
(10 fileri porto).

Să poate căpăta

la Librăria Tribunei
Arad.

CROITOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința
onoraților domni, preoți și învățători,
precum și întregului public român, că
mi-am deschis în **Pâncota** (Pankota)
Str. Principală o

croitorie modernă

unde pregătesc tot-felul de haine
bărbătești, precum: saloane, sacouri,
paltoane ușoare și de iarnă, pardesiuri
etc. Mai departe efiptuesc și prenoesc:
odăjdii bisericești precum: prapori,
patrafiri, reverenți ș. a.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public
român, semnez cu deosebită stimă:

Gheorghe Drăgălina,
croitor.

Serviciu conștiințos!

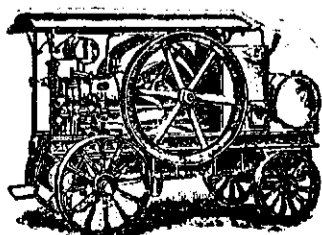
Agronomii își pot face cumpărăturile în condițiunile cele mai avantajoase la
magazinul economic și de unelte al lui

Kálló István és Társa

Telefon No. 850.

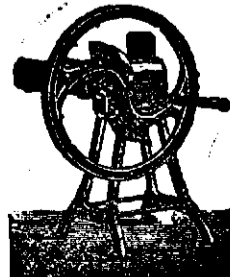
Oradea-mare—Nagyvárad

Teleki-u. No. 9.



Are în depozit, pe lângă avantajoase
condiții de plată, tot-felul de mașini
industriale și agricole, aparate,
unelte, oleiuri, saci, mușamale sunii
motoare, automobile, stropitori etc.

Cereți prospecte. — Expediție gratuită.
— Corespondență în limba română. —



HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

și

Paltoane de iarnă pentru băieți.

Stofe, catifele și materii pentru vestminte de casă.

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOARE PERZIANE.

Se primesc și doi învățăcei buni.

motoare **Celebrele** originale

„OTTO”

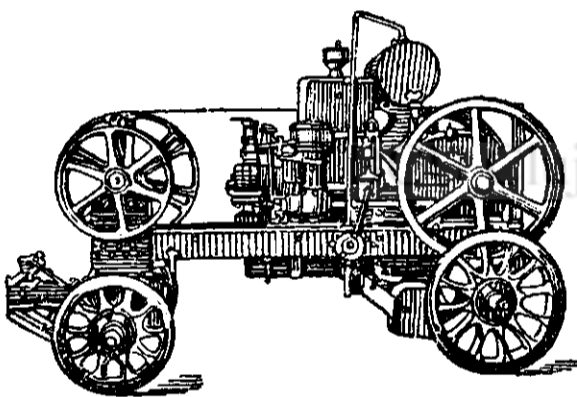
cu benzină, gaz, sau oleiu brut.

Până acum sunt în funcțiune mai mult ca 95.000

în toate părțile lumii.

Prețuri ieftine! Condiții avantajoase de plată.

— Mare expediție în țară și străinătate —



Depozitul filial a fabricii de motoare:

Langen & Wolf

Timișoara — Josefstadt, Bonnáz-u. Nr. 12.

Liste de prețuri și prospecte la dorință se trimite gratuit și porto franco.

Ingrigirea frumuseții.

Chimia aranjată pentru îngrijirea frumuseții face accesibile preparatele sale și prin săpunuri. Cu dreptul renumelui său săpunul pentru înmuierea pielii „Gladys” se poate mândri că e cel dintâi pe acest teren. Cel cari tin să și păstreze vioiciunea feței și în locul pielii sbircite se albă pielea fină și roză, să folosească săpunul de spumă „Gladys” în locul mulțimei de săpunuri cari folosindu-le fac și cea mai strălucitoare piele să se adune și să se ofilească.

Prețul 1 coroană 50 filleri.

Cu seria preparatelor „Gladys” trebuia să tindă și la scoaterea din circulație a pudrelor franceze de pe terenul patriei. Aceasta a reușit, căci prin pudra „Gladys” s’a aflat un mijloc de frumuseță nesticăcios și vrednic de încredere care nu numai că a prescurtat cinstea și renumele pudrelor franceze, dar și în străinătate îi face concurență mare.

Prin alcoolizarea fină și lipsa de plumb a pudrei „Gladys”, aceasta a cucerit mult, atât în țară cât și în străinătate. Calitatea de a se lipi și faptul, că nu se vede decât foarte discret, eschide orice concurență. Strălucirea și albul ei e ca luciul marmorei de Carrara. Se găsește în trei culori: albă, roză și galbenă.

Prețul unei cutii: 2 și 3 coroane.

Deoarece preparatele „Gladys” au multe contrafaceri, preparatorul își rezervă singur lui dreptul de desfacere.

Se află la farmacia „Impăratul Roman” alui

VIG BÉLA

Budapest, II., Fő-utca 54 szám.

II

— Prețuri moderate. —

ANUNȚ.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public că mi-am deschis în Șiria, drumul Aradului un atelier de: **tâmplărie**: (măsar) unde efectuiese ori-ce lucrări ce se ține de bransa aceasta, totfelul de mobile, precum și ori-ce lucrări de edificii.

Rugând sprijinul onoratului public român, semnez
Cu stimă:

VASILE HUIU
măstru măsar,
Șiria (Világos, c. Arad).

— Serviciu conștiințios. —

Să sprijinim meseriașii români!

Să sprijinim meseriașii români!

ATENȚIUNE.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți cetit aceste anunțuri. :-

Izay și Rigó

magazin de albitori gata de pânză albitori de pat și pânzeturile de masă
I u rang de **Gluj—Kolozsvar, Strada Deák Ferencz Nr. 4.**

Prețuri fixe moderate.

Mare asortiment de mărfuri din patrie.

Primesc totfelul de executări de

TRUSOURI

cu orice prețuri, la chemarea în provincă arată cu plăcere colecția

:: :: de mustre. :: ::

Asortiment mare și frumos.

Pânză de in de Rumburg.

Pânză de in de Irlanda.

Pânză de in de Kreász.

BUMBAC

de Damast și Grádli.

ALBITURI GATA

pentru femei, bărbați și copii,

ALBITURI PENTRU PAT,

NĂFRĂMI DE BUZUNAR.

CIORAPI etc.

PANZETURI ALBE

și **COLORATE** pentru masă.

Prima fabrică de casse și mașini din Ungaria

I. Anheuer, Timișoara.

Casse

de cea mai nouă construcție
sigur e contra focului și spargerii.

Casse cu pantere de oțel, tresoare și antrepozite
panterate cu deplină siguranță contra spargerii.

Casse pentru cărți din asbest.

Panțerarea locatelor pentru casse.

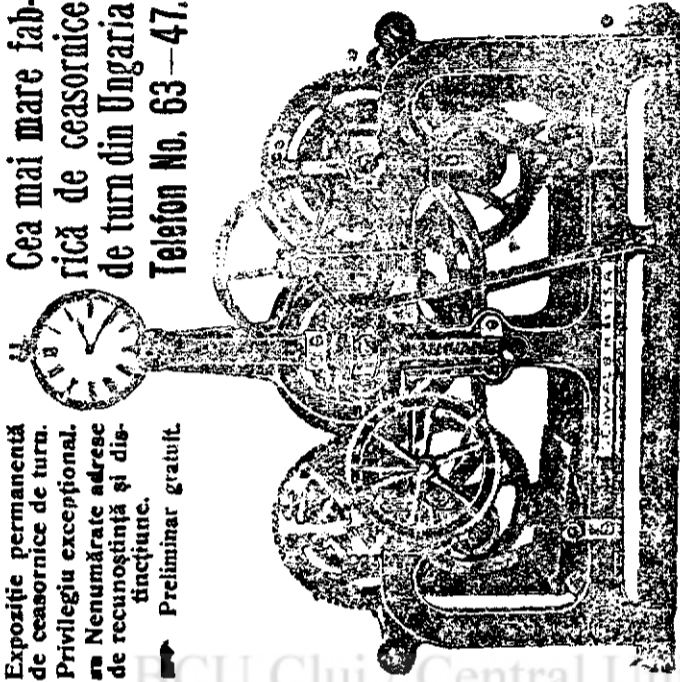
Uși și ferestri panterate pentru institute de
bani, cea mai nouă construcție.

Preț-curent ilustrat se trimite gratis și franco acasă.

SCHWALB KÁLMÁN ÉS TSA
FABRICA DE CEASORNICE DE TURN
BUDAPEST, VII. Dembisky-u. 32.

Cea mai mare fab-
rică de ceasornice
de turn din Ungaria
Telefon No. 63—47.

Expoziție permanentă
de ceasornice de turn.
Privilegiu excepțional.
Nenumărate adrese
de recunoștință și dis-
tincțiuni.
Prețiminar gratuit.



Important pentru lăcățari și fauri.

Ciocan-barost patentat ce se poate mânia cu piciorul.

Inventat de Schwartz & Comp. — Unicii fabricanți și vinzători:

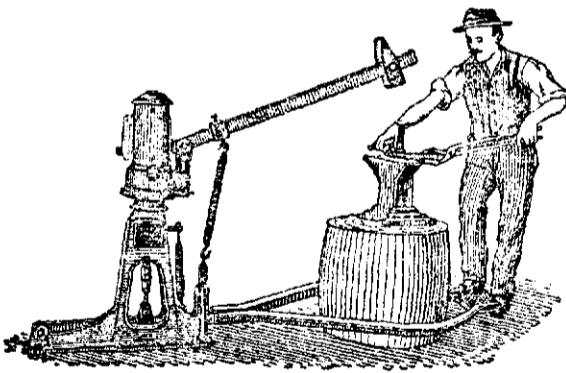
Fabrica **Solymos Testvérek** Arad, Kölcsey-u. 67.

Mare economisală de
timp și ajutori lucră-
tori, în propozițiune
ieftin, se poate folosi
ușor în oricare atelier.

Celor cari se intere-
sează la dorință li-se
trimite catalog de pre-
țuri cu explicații a-
: mănunțite gratuit. :

Cu stîmă :

Solymos Testvérek, Arad.



Telefon 66—82.

FISCHER TESTVÉREK

■ Iustritori de sticlă și fabricanți de oglinzi; ■
■ pictură specială pentru geamuri de biserică. ■

BUDAPESTA, VIII., Mária-utca No. 11.

Pregătim ireproșabil oglinzi, plăci, dula-
puri și apărătoare pentru uși. Primim exe-
cuția conștincioasă a oricărui lucrări din acest
ram, apoi colorarea în sticlă ori mozaic a
geamurilor de biserică, dormitoare, sufragerii,
saloane, portale și porticuri.

== Mare depozit de sticlă în plăci. ==

Comandele atât din loc cât și din provincie
se fac cu multă conștinciozitate.

Telefon 66—82.

Grijiți de viitorul vostru!

Cel mai bun mijloc pentru a se scuti pe sine și pe ai săi
de griji materiale este incontestabil polița de asigurare a
„Asociațiunii de ajutorare reciprocă“ din Timișoara.

La Aceasta asociațiune poate oricine să asigure pentru
ai săi pentru cazul morții sale pe lângă solvirea unei taxe
lunare de 1 cor. și a unei cotizațiuni de 2 cor. după cazu-
rile de moarte după un an dela înscrierea sa de membru
2000 cor., după 3 ani dela înscriere pentru cazul invalidi-
tății sale o rentă lunară de 50 cor., iar după 30 de ani
o rentă anuală de 600 cor.

Contra solvirei unor competențe minimale oricine poate
asigura fetelor sale o zestre de 2000 cor., iar băieților
când devin maioreni asemenea 2000 cor. Dacă susținătorul
băiatului ori a fetei ar muri după 3 ani dela înscriere,
înceată orice solvire a competențelor și băiatul asigurat pri-
mește până la etatea de 13 ani, iar fata asigurată până la
etatea de 20 ani, o rentă lunară de 30 cor. și pe lângă
toate acestea băiatul ori fata asigurată mai primește la timpul
său și ajutorul de independentizare resp. zestrea de 2000 cor.
Asociațiunea ofere ori-cui cea mai deplină garanță. Cuote
semnate 9.000.000 cor., iar fondul de garanță de 200.000 cor.
se află deus la Tribunalul competent.

Pentru toate categoriile de asigurare o cuotă (sumă asi-
gurată) face cel puțin 2000 cor., iar un membru poate sub-
scrie 10 cuote, prin urmare asigurarea pentru cazul morții,
de zestre și de independentizare să poate face dela 2000
până la 20.000 coroane.

La cerere se trimit prospecte gratis și să acceptează
reprezentanți demni de încredere.

„ASOCIAȚIUNEA de ajutorare reiproacă“ din Timișoara.
(Adresa: Temesvár-Belváros, Jenőherczeg-utca 18).

INTREPRINDERE ROMÂNEASGĂ

MIHAI FLONTA

antreprenor de zidiri

Oradea-mare-Nagyvárad.

Stabilimentul și cancelaria Pereces-u. 9-

Primește: plănuierea și zidirea de bi-
serici, școale, case notariale și a tot
felul de zidiri private.

Magazin stabil de fabricate de
cement, comande se primesc.

Magazin stabil de pietrii artificiale
pentru morminte. Prospecte gratuit.

Cele mai bune

orologe

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaeriale

atât pe bani gata, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în aceasta privință în
întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai acela vor primi catalogul gratuit cari îl cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)

Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

